

København d. 10. december 2007

Vedrørende L28, Forslag til lov om ændring af lov om valg til menighedsråd.

I forbindelse med kirkeudvalgets behandling af L28, ønsker undertegnede at bidrage med vores betænkkeligheder ved at indføre stemmemulighed via internettet ved menighedsrådsvalget i 2008. Vores betænkkeligheder er dog gyldige, uanset valgets art, menighedsråd eller andet.

Vi er to specialestuderende ved hhv. Datalogisk Institut, Københavns Universitet og IT Universitetet i København, der skriver speciale om elektronisk valg og hvordan tillid dannes til e-valgssystemer.

Indfører man elektronisk valg, om det er på internettet eller i en stemmeboks, mister man noget eller meget af den gennemsigtighed der i dag gør valg så pålidelige. Det vil kun være muligt for den meget lille del af befolkningen der har dyb teknisk indsigt i computersystemerne at gøre sig det klart at valghandlingen foregår på en retfærdig og sikker måde. Dette er en pris man skal være indstillet på at betale hvis man indfører elektroniske valg. Dertil kommer naturligvis en lang række udfordringer ved at indføre e-valg og især valg over internettet:

- Det er umuligt entydigt at sikre hvem der afgiver en stemme på internettet. Den digitale signatur giver en vis sikkerhed for hvem der er indehaver af signaturen, men ingen sikkerhed for hvem der reelt afgiver stemmen.
- Det er umuligt at sikre at stemmeafgivelsen foregår i hemmelighed, hvis der stemmes over internettet. Det er umuligt at sikre sig at vælgeren ikke har afgivet stemmen under pres.
- Ifølge lovforslaget driftes og udvikles systemet af forskellige instanser, men at sikre at folk med indgående kendskab til koden ikke får adgang til driftsystemet er svært, især når der er tale om et open source system. At benytte sig af hemmeligholdt kode, giver dog en række andre udfordringer og vi mener at open source er den mest rigtige løsning. Man skal dog stadig være opmærksom på konsekvenserne.
- Hvordan kan klager over valgsystemet undersøges? Der findes ingen fysiske beviser for valghandlingen og det er derfor umuligt at finde ud af om der har fundet valgfusk sted, en genoptælling af stemmerne er irrelevant da det eneste bevis for at valget har fundet sted er et tal på en computer.
- Vælgeren har reelt ingen måde at sikre sig at vedkommendes stemme bliver talt op, eller at resultatet er en sum af alle afgivne stemmer, da der ingen transparens er i systemet. Hvordan kan vælgeren være sikker på at den kode der offentliggøres også er den kode der afvikles på systemet på valgdagen?
- Det kan være svært at overbevise vælgeren om at det på ingen måde kan spores hvem vedkommende har stemt på, hvilket kan give usikkerhed om stemmeafgivelsen er fuldstændig anonym.

Alt i alt er det et noget broget billede der tegner sig når man kigger på tillid i relation til internetvalg. Indførelsen af denne type valg har nogle omkostninger for nogle af de helt fundamentale mekanismer der gør det demokratisk valg til en proces som der er stor tillid til og opbakning til blandt vælgerne og det er vigtigt at gøre sig det klart om det er mekanismer man er klar til at give køb på når man indfører internetvalg. Denne type valg tvinger vælgeren fra at have direkte tillid til systemet til at have indirekte tillid via de magthavere der administrerer systemet, og det kan være en farlig vej.

Valg på internettet kan ikke sidestilles med de mange andre handlinger vi foretager os dagligt på internettet, så som at udlevere kreditkortoplysninger, ændre folkeregisteradresse og andet. Alle disse såkaldte risikofyldte handlinger giver feedback til brugeren om resultatet. Modtages bestilte varer ikke, er der hævet penge på kontoen eller står man opført til en ukendt folkeregisteradresse er det muligt at reagere og det vil være tydeligt at der har foregået uregelmæssigheder – det er ikke muligt i samme grad for et e-valgssystem. Vælgeren har ikke mulighed for at få entydig feedback fra systemet og systemets succes er betinget af vælgerens tillid til at valget afvikles korrekt og uden snyd. Ved indførelse af internetvalg kan det være en meget svær opgave.

Vi håber at udvalget vil inddrage vores henvendelse i behandlingen af lovforslaget.

Mvh
Iben Lewinsky
Datalogisk Institut, Københavns Universitet
Oehlenschlägersgade 72, 5. th.
1663 København V
lewinskys@gmail.com

Mikkel Selsøe Sørensen
IT Universitetet, København
Heimdalsgade 1, 4. sal
2200 København N
mikkel@mikls.dk